

Õiguskantsler

Teie 8.08.2012 nr

Õiguskantsler 11.09.2012 nr 7-4/121217/1204235

Seisukoht õigusrikkumise puudumise kohta

Pöördusite minu poole 10.08.2012 laekunud avaldusega, milles kaebate Viru Vangla tegevusele Teile kirisaadetisega saadetud tindipliatsi ja elektrilise hambaharja käitlemisel.

Tutvunud Teie avalduse ja selle lisadega, tõden, et vanglateenistus juhindus Teie taotlust paigutada kirisaadetisest ära võetud esemed isiklike asjade lattu mitte rahuldades kehtivast õigusest. Saadetud esemete keelamise ja/või äravõtmise kaebuste osas jätan Teie avalduse läbi vaatamata vastavalt õiguskantsleri seaduse § 25 lõike 3 punktile 4.

Loen Teie avaldusest välja, et Te soovisite vanglalt, et vanglateenistus paigutaks Teile kirjaga saadetud ja vanglateenistuse poolt ära võetud esemed (tindipliatsi ja elektrilise hambaharja) Teie isiklike asjade juurde kinni peetavate isikute isiklike asjade laos, ent vangla ei soostunud seda tegema. Leiate ka, et vangla direktori käskkiri, millega nimetatud esemed on keelatud, ei ole kooskõlas kehtiva õigusega seetõttu, et vangistusseaduse (edaspidi ka VangS) § 29 lõike 1 kohaselt võib kirjast ära võtta vaid justiitsministri 30.11.2000 määrusega nr 72 kehtestatud „Vangla sisekorraeeskirja“ (edaspidi VSE või vangla sisekorraeeskiri) §-s 64¹ sätestatud esemed ning Teilt ära võetud esemed selles sättes ei sisaldu. Samuti leiate, et direktor on oma käskkirjaga asunud piirama vabaduses viibivate isikute õigusi ja kohustusi.

Tutvunud Teie avalduse ja selle lisadega, tõden, et olete taotlenud vanglalt 04.06.2012 esitatud taotluses, tsiteerin: „...muuta aktides sätestatud ja paigutada mõlemad eespool nimetatud esemed minu isiklike asjade juurde lattu, et saaksin neid vabanedes kasutada.“ 25.06.2012 esitatud vaides taotlete, tsiteerin: „Nõuan, et vangla lõpetaks koheselt õigusvastase tegevuse ja paigutaks vaidlusalused esemed (tindipliatsi ja hambaharja) minu isiklike asjade juurde, lattu“, tsitaadi lõpp, kirjaviis muutmata. Seega olete vanglateenistuselt sõnaselgelt taotlenud keelatud esemete äravõtmise aktide muutmist sel moel, et ära võetud esemed paigutataks hävitamise asemel lattu ja keelduva vastuse osas ka vaidemenetluse läbinud.

Olete vaides küll vihjanud, et direktori käskkiri, millega Teile saadetud esemed keelati, ja keelatud esemete äravõtmise aktid ei pruugi olla õiguspärased, ent 08.08.2012 avalduse ega ka Teie

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

08.03.2012 avalduse, mis on aluseks õiguskantsleri menetlusele nr 6-3/120518, sisust ega lisadest ei nähtu, et oleksite nende esemete küsimuses vaidlustanud vaidemenetluses haldusorgani tegevust, millega Teile edastatud esemed ära võeti või varasemalt keelatud esemeteks tunnistati (vaides sisalduvat üldsõnalist soovi „lõpetada õigusvastane tegevus“ ei saa käsitleda selge tahteavaldusena haldusmenetluse seaduse § 72 mõttes vaidlustada kas keelatud esemete äravõtmise akte või esemeid keelatuks kuulutavaid haldusakte).

Õiguskantsleri seaduse (edaspidi ka ÕKS) § 25 lõike 3 punkti 4 kohaselt võib õiguskantsler jätta avalduse läbi vaatamata, kui isikul on võimalus esitada vaie või kasutada muid õiguskaitsevahendeid või kui isik jättis sellise võimaluse kasutamata. Olete ise oma avalduses kaljukindlalt veendunud, et keelatud esemete äravõtmise aktide näol on tegemist haldusaktidega. Haldusaktiks on ilmselt vangla direktori 05.03.2010 käskkiri nr 1.1-1/51.

Kui peate esemete äravõtmise akte haldusaktideks, siis oli Teil põhjus ja võimalus esitada vaie nii esemete äravõtmise aktide kui ka vangla direktori vastava käskkirja osas, millega äravõetud esemed keelatuks tunnistati. Minule teadaolevalt pole Te seda teinud ning olete jätnud kasutamata muude õiguskaitsevahendite pruukimise võimaluse. **Seetõttu jätan Teile avalduse neis küsimustes läbi vaatamata vastavalt ÕKS § 25 lõike 3 punktile 4** ning võtan järgnevalt seisukoha vaid osas, kas vangla on õigesti lahendanud Teile taotlust ja vaiet (arvestades ka vaides esitatud taotlust).

Hinnanud Teile 04.06.2012 taotlust, sellele 11.06.2012 koostatud vastust nr 6-10/22013-1, samuti Teile 25.06.2012 vaiet ja sellele 23.07.2012 vastuseks koostatud vaideotsust, leian, et vangla otsus Teile taotlust mitte rahuldada ja ka vaideotsus põhinesid kehtival õigusel.

VSE § 50 lõige 3 sätestab, et kirjast ära võetud esemetega toimitakse VSE § 70, § 72 ja § 73 sätestatud korras. VSE § 70 kohaselt tuleb kõne alla ese kinni peetavale isikule vabanemisel tagastada, kui saadetise lähetajat ei suudeta kindlaks teha. Antud juhul on Teile avaldusest nähtuvalt selge, millised isikud Teile saadetised lähetasid. Seega ei näe kehtiv õigus ette võimalust paigutada kirjas saadetud keelatud ese kinni peetava isiku isiklike asjade hulka kinni peetavate isikute isiklike asjade laos.

Ma möönan, et VSE § 50 lõike 3 ja VSE § 70 koostoimes kehtiv regulatsioon kirisaadetistega saadetud ja kirjast ära võetud esemete saatuse osas on küsitav (see on ka viidatud õiguskantsleri menetluse nr 6-3/120518 esemeks, nagu ka küsimus, kuidas peab vanglaväline isik saama teada VangS § 15 lõike 4 alusel eseme keelatuks tunnistamisest). Samas on nende vangla sisekorraeeskirja sätete näol tegemist siiski hetkel kehtiva õigusega ning vanglateenistus pidi ja peab kuni regulatsiooni põhiseaduse ja seaduse vastaseks tunnistamiseni või tühistamiseni sellest juhinduma. Samuti ei tähenda ühe või teise regulatsiooni põhiseadusevastaseks tunnistamine või muutmine alati ka seda, et sellel otsusel on tagasiulatuva mõju.

Seega on vanglateenistuse otsus jätta Teile taotlus rahuldamata ja kirisaadetistest ära võetud esemed isiklike asjade lattu paigutamata, samuti samasisuline vaideotsus koostatud kehtiva õiguse alusel ning kehtiv õigus ei võimaldanud asja otsustamise ajal ega võimalda ka praegu kirisaadetisest ära võetud esemetega sellistel asjaoludel Teile soovitud moel toimida. See, et antud asjas käib õiguskantsleri menetlus, ei tähenda, et vastavad normid enam ei kehtiks ning neist ei peaks normiadressaadid juhinduma. **Seega ei saa ma antud hetkel tuvastada ka vanglateenistuse õiguserikkumist, kui vanglateenistus keeldus rahuldamast Teile taotluses ja vaides ainsat küllaldaselt selgelt väljendatud taotlust – paigutada kirjaga saadetud esemed Teile isiklike asjade juurde isiklike asjade laos.**

Rõhutan, et jätkan õiguskantsleri menetlust nr 6-3/120518 ning ei võta käesoleva kirjaga selle menetluse põhiküsimuste osas mingit seisukohta.

Lugupidamisega

Indrek Teder

Indrek-Ivar Määrits 693 8406
e-post: indrek-ivar.maarits@oiguskantsler.ee